

HÖJD PUNKTER

HÄNDELSE R SOM SKAPADE GRUND FÖR
HANDELSKULTUREN I KARLEBYNEJDEN

ÅRTAL	HÄNDELSER	PÅVERKAN
1720	<p>Skråordningen (olika ämbeten)</p> <p>Skomakare sigill</p>	<p>Rätt att själv söka mästarskap. En änka fick också rätt att driva vidare sin makes verksamhet.</p>
1721	<p>Uppbyggnaden efter fredsslutet ”Stora Ofreden” 1713-1721</p>	<p>Skogsavverkning, hästkörslor, sågverksamhet, materialanskaffning mm Skeppsbyggandet tar vid och behöver olika hantverkare.</p>
1734	<p>Klassindelning i 3 olika klasser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Handelsmän 2. Borgare eller hökare Hantverk, jordbruk, fiske 3. Skeppare, styrmän, sjömän 	<p>Blev man förmögen kunde man upphöjas till handelsman</p>
1751	<p>Beställning av 1050 par pjäxor till armén</p>	<p>Garvare, läderförsäljning, tillbehör, leveranser mm</p>
1765	<p>Fri handel till utlandet</p> <p>Gamlakarleby får stapelrätt</p>	<p>Gav upphov till nya försäljare som kunde skapa kontakter utanför Stockholm. Skeppsredare och speditörer, hamnverksamhet</p>

HÖJDPUNKTER KRINGEFFEKTER NYFÖRETAGSAMHET

MYCKET HÄNDE

Ett axplock av viktiga höjdpunkter som gav kringeffekter och bidrog till att många startade ny verksamhet.

Kloningseffekten, där man ”härmade” varandra, gav dessutom intern konkurrens och tvingade företagaren att ”stå på sig, hitta sina egna vägar och *hinna före*”.

Detta blev ingredienser i den handelskultur som kännetecknar Karlebynejden.

ÅR	HÄNDELSE	PÅVERKAN
1800	Läsesällskapet i Gamla Karleby Anders Chydenius var med om att starta läsesällskapet som var en slags början till senare tidens bibliotek.	Tillgång till litteratur; ekonomi, geografi, skildringar, historia osv. Väckte intresse
1828	Sällskapsklubben öppnas av ett antal aktiva personer, lagmän, rådmän och handelsmän. Ett ställe där man ventilerade, spred nyheter och erfarenheter "I sällskapligt umgänge och förströelse".	Berättade – Dryftade – Formade och Drev olika erfarenheter Här formades grunden till bekanta uttryck: "Hede jör vi sjölv, Tii far ja å, osv" – tog fart..
1868	Gamlakarleby Hantverks- och Fabriksförening	Befrämjade allmän näringsfrihet, enligt förordningen från år 1879
1889	Gamlakarleby Handelsförening Via olika skeden verkar idag som Karleby Företagare rf	
1942	Kokkolan Kauppaseura – Gamlakarleby Handegille Gillet startades av ledande affärsmän från båda språkgrupperna i Gamlakarleby.	Ändamålet var att befrämja medlemmarnas gemenskap. Skapade samhörighet och var en bra grogrund för nya ideér.

GEMENSKAP OCH DRYFTANDE AV TIDENS HÄNDELSE

Handegillet

ÅRTAL	HÄNDELSER	PÅVERKAN
1800-1890	<p><i>All transport skedde sjövägen</i> ända tills järnvägen öppnades 1885.</p> <p><i>Redarna behövde stora båtar</i> och neijden blev känd för sina välgjorda skepp.</p>	<p><i>Skeppsbygget gav upphov till behov av massor med delar och underleveranser; tjärä, drev, segelvävning, repslageri, virkesanskaffning, sågning mm</i></p> <p>Bara i Rödsö fanns inemot 10 båtbyggare.</p>
1920	<p>Varvs- och Rederi Ab i Rödsö fick en <i>beställning på 4 st 19 meters pråmar</i> till Helsingfors</p>	<p>Bönder, kvinnfolk och ungdomar fick jobb på varvet.</p> <p><i>Det blev intressant att bygga skepp</i></p>
1939	<p><i>Köpkortssystem</i> som varade i 15 år</p>	<p>Uppviglade till <i>svartabörshandel</i></p>
1945-	<p><i>Storindustrin etablerar sig i Yxpila</i></p> <p>1945 - Rikkihappo (Kemira)</p> <p>1962 - Outokumpu</p>	<p><i>Inflyttningen</i> från landsbygden tar fart.</p> <p><i>Underleverantörs-nätverket utvecklas</i></p>

HÖJDPUNKTER KRINGEFFEKTER NYFÖRETAGSAMHET

ÅRTAL	HÄNDELSE	PÅVERKAN
1970-1980	Bilaterala handeln med Sovjet 5-års planer med bestämmelser om varugrupper och handelsbelopp. Ju mera olja vi köpte desto mera varor kunde vi sälja	Beklädnadsindustrin fick luft under vingarna. Handeln gav möjlighet till stora serier och därmed också aktiverade utvecklingen av teknologi och produktion.
2003	Handeln i centrum utvecklas Halpa Halli bygger varuhus	Centrum befäster sin ställning som köpcentrum Skapar möjligheter för småbutiker och olika evenemang
2006	Chydenias nya affärscenter	

IVÄNTAN PÅ FÖLJANDE HÖJDPUNKTER

HÖJDPUNKTER KRINGEFFEKTER NYFÖRETAGSAMHET

